

ỨNG DỤNG CÔNG NGHỆ HỘI THẢO TRUYỀN HÌNH TRONG DẠY HỌC - KHÓ KHĂN VÀ GIẢI PHÁP

PHẠM ĐÀO TIÊN (*)

TRẦN THỊ HẢO (**)

TRẦN ĐÌNH TRÍ (***)

TÓM TẮT: Hội thảo truyền hình trở thành một xu thế phát triển tất yếu của nền giáo dục nhằm đáp ứng nhu cầu dạy, học và nghiên cứu khoa học. Nhiều nhà trường ở Việt Nam đã áp dụng thử nghiệm phương thức dạy học này. Hội thảo truyền hình nhờ ứng dụng công nghệ thông tin và truyền thông đã chứng tỏ có khả năng mang lại hiệu quả cao trong giáo dục, cho phép đa dạng hóa môi trường học tập (trao đổi thông tin, giảng dạy, học tập, kiểm tra, đánh giá)... từ đó tạo ra một cuộc cách mạng trong đào tạo. Hội thảo truyền hình bước đầu đã đạt được những kết quả khả quan tuy vẫn còn hết sức khiêm tốn. Những khó khăn và thách thức vẫn còn ở phía trước bởi những vấn đề nảy sinh từ thực tiễn. Xác định dạy học bằng Hội thảo truyền hình là một trong những xu thế dạy học căn bản của nền giáo dục trong tương lai, cần đưa ra những giải pháp để khắc phục những tồn tại trên.

Từ khóa: công nghệ, hội thảo truyền hình, dạy học.

ABSTRACT: Video conferencing is becoming an essential developing tendency in education because it meets the demands for teaching, studying, and scientific research. A lot of schools in VN have applied this teaching method by experiment. Thanks to the applying of the Information and Communication Technology, Videoconferencing has proved its ability to bring good effects in education. It allows to varyify stuying environments (information exchange, teaching, studying, testing, assessment,...) so that it can create a revolution in training. Video conferencing has basically achieved satisfactory results. However, they are not the best results. The difficulties, complications, challenges are still ahead of us because the problems have arisen from reality. We know that teaching through videoconferencing is one of the tendencies in education so we need to have the solutions to overcome the difficulties which are mentioned above.

Key words: technology, media seminar, teaching.

1. ĐẶT VẤN ĐỀ

Trong những năm gần đây, Việt Nam đang nỗ lực tìm kiếm hướng đi phù hợp để giáo dục bắt kịp với giáo dục các nước tiên tiến trong khu vực và trên thế giới. Sự đổi mới trong giáo dục diễn ra trên nhiều phương diện khác nhau, tuy nhiên đổi mới trong dạy học là một trong những yếu tố được quan tâm hơn cả. Bên cạnh những cách tổ chức dạy học truyền thống, có thể

thấy sự xuất hiện của những cách tổ chức dạy học hiện đại du nhập từ nhiều nền giáo dục khác nhau trên thế giới, một trong số đó là dạy học bằng công nghệ Hội thảo truyền hình (Video Conferencing). Hội thảo truyền hình đã và đang được triển khai ngày càng mạnh mẽ trong các trường đại học, cao đẳng..., đáp ứng được một phần những tiêu chí giáo dục mới; tuy nhiên, hình thức tổ

(*) Thạc sĩ. Trường Cán bộ quản lý giáo dục Thành phố Hồ Chí Minh.

(**) Thạc sĩ. Trường Cán bộ quản lý giáo dục Thành phố Hồ Chí Minh.

(***) Cử nhân. Trường Cao đẳng Kinh tế Kỹ thuật Quảng Nam.

chức dạy học này cũng bộc lộ nhiều bất cập, hạn chế cần được điều chỉnh kịp thời để nâng cao hơn nữa chất lượng dạy và học, góp phần thực hiện công cuộc đổi mới giáo dục căn bản và toàn diện như Đảng và Nhà nước đã xác định.

2. ỨNG DỤNG HỘI THẢO TRUYỀN HÌNH TRONG DẠY HỌC HIỆN NAY

Hội thảo truyền hình trở thành một xu thế phát triển tất yếu của nền giáo dục nhằm đáp ứng nhu cầu dạy, học và nghiên cứu khoa học. Nhiều nhà trường ở Việt Nam đã áp dụng thử nghiệm phương thức dạy học này. Hội thảo truyền hình nhờ ứng dụng công nghệ thông tin và truyền thông đã chứng tỏ có khả năng mang lại hiệu quả cao trong giáo dục, cho phép đa dạng hóa môi trường học tập (trao đổi thông tin, giảng dạy, học tập, kiểm tra, đánh giá)... từ đó tạo ra một cuộc cách mạng trong đào tạo.

Sự phát triển của internet đã đem lại lợi ích cho hầu hết các lĩnh vực, và Hội thảo truyền hình không phải là ngoại lệ. Điều đầu tiên, dễ dàng nhận thấy, Hội thảo truyền hình sẽ tiết kiệm chi phí cho quá trình tổ chức dạy học: ngoài chi phí đầu tư ban đầu cho trang thiết bị và chi phí hàng tháng để điều hành, mô hình này đã giúp các nhà trường tiết kiệm chi phí rất lớn vào việc xây dựng và tìm kiếm mặt bằng. Từ đó, chi phí các khóa học sẽ được giảm đến mức đáng kể. Ưu điểm thứ hai của Hội thảo truyền hình phải kể đến đó là: tiết kiệm thời gian cho giảng viên. Giảng viên chỉ cần giảng ở một điểm trường và có thể nhiều điểm trường khác cùng học cùng tương tác với giảng viên. Số tiết trên lớp của giảng viên được giảm tối đa. Thời gian còn lại dành để theo dõi và hướng dẫn cho học viên.

Hội thảo truyền hình nếu được xây dựng công phu và khoa học sẽ tạo nên sự hứng thú đặc biệt cho người học. Người học không chỉ nghe mà còn được nhìn những hình ảnh đẹp với các hiệu ứng sinh động, từ

đó nhanh chóng nhớ và nhớ lâu kiến thức. Bên cạnh đó, Hội thảo truyền hình giúp người học có thể giao lưu và tương tác với nhiều người cùng một lúc, rút ngắn không gian, mở rộng đối tượng.

Theo nhận định của một số chuyên gia, Hội thảo truyền hình bước đầu đã đạt được những kết quả khả quan tuy vẫn còn hết sức khiêm tốn. Khó khăn, vướng mắc và những thách thức vẫn còn ở phía trước bởi những vấn đề nảy sinh từ thực tiễn.

Hội thảo truyền hình tuy mang lại rất nhiều thuận lợi cho việc dạy và học nhưng chỉ thật sự hiệu quả đối với một số bài giảng chứ không phải toàn bộ chương trình. Với những bài học có nội dung ngắn, không nhiều kiến thức mới, việc dạy theo phương pháp truyền thống sẽ thuận lợi hơn cho học sinh. Những mảng kiến thức “vận dụng” đòi hỏi giáo viên phải sử dụng phần trắng bảng đen và các phương pháp dạy học truyền thống mới rèn luyện được kỹ năng cho học sinh.

Bên cạnh đó, kiến thức, kỹ năng về công nghệ thông tin ở một số giáo viên còn hạn chế, chưa đủ để khiến họ đam mê và sáng tạo, thậm chí khiến họ ngại ngần, né tránh Hội thảo truyền hình. Mặt khác, phương pháp dạy học cũ vẫn như một lối mòn khó thay đổi, lối dạy học áp đặt vẫn chưa được xóa bỏ hoàn toàn trong ngày một ngày hai. Việc dạy học tương tác giữa người - máy, dạy theo nhóm, dạy theo phương pháp tư duy sáng tạo cho học sinh, cũng như dạy cho học sinh cách biết, cách làm, cách chung sống và cách tự khẳng định mình vẫn còn mới mẻ đối với giáo viên. Những điều này làm cho Hội thảo truyền hình đã được đưa vào quá trình dạy học, song vẫn chưa thể phát huy trọn vẹn tính tích cực và hiệu quả của nó.

Việc sử dụng công nghệ thông tin trong Hội thảo truyền hình chưa được nghiên cứu kỹ, dẫn đến ứng dụng nó không đúng chỗ,

không đúng lúc, nhiều khi lạm dụng. Các phương tiện, thiết bị phục vụ cho việc dạy học bằng phương tiện chiếu projector, máy quay... còn thiếu và chưa đồng bộ. Ở một góc độ nào đó, nhiều giáo viên thụ động trong cách sử dụng các thiết bị dạy học như máy tính, projector,... dẫn đến một số thiết bị nhanh hỏng, kém chất lượng.

Việc kết nối và sử dụng internet chưa được thực hiện triệt để và có chiều sâu; việc sử dụng lại không thường xuyên. Công tác đào tạo, bồi dưỡng, tự bồi dưỡng đội ngũ giáo viên chỉ mới dừng lại ở việc xóa mù tin học nên giáo viên chưa đủ kiến thức, mất nhiều thời gian và công sức để sử dụng công nghệ thông tin trong lớp học một cách có hiệu quả. Việc thiết kế bài giảng cho Hội thảo truyền hình cần đầu tư thời gian, công sức, kỹ năng sử dụng công nghệ thông tin thành thạo nên không phải thầy cô, giảng viên nào cũng có thể thực hiện.

Về phía người học: người học vẫn duy trì thói quen học tập cũ, trên một góc độ nào đó cứ phải trực tiếp tương tác với người dạy mới cảm thấy dễ học. Ở nhiều học sinh, sinh viên ý thức tự giác học tập chưa cao, trong giờ học còn làm việc riêng,...

3. MỘT SỐ GIẢI PHÁP NHẪM ỨNG DỤNG HỘI THẢO TRUYỀN HÌNH TRONG DẠY HỌC ĐẠT HIỆU QUẢ

Xác định dạy học bằng Hội thảo truyền hình là một trong những xu thế dạy học căn bản của nền giáo dục trong tương lai, cần đưa ra những giải pháp để khắc phục những tồn tại trên:

Trước hết, cần tác động vào giáo viên, làm cho họ mạnh dạn, không ngại khó. Tự thiết kế và sử dụng bài giảng điện tử của mình sẽ giúp giáo viên rèn luyện được nhiều kỹ năng và phối hợp tốt các phương pháp dạy học tích cực khác.

Khi thiết kế bài giảng trong Hội thảo truyền hình, giáo viên cần chuẩn bị trước kịch bản, tư liệu (video, hình ảnh, bản đồ,...),

chọn giải pháp cho sử dụng công nghệ, sau đó mới bắt tay vào soạn giảng. Nếu sử dụng MS Power Point làm công cụ chính thì cần lưu ý về font chữ, màu chữ và hiệu ứng thích hợp, hiệu ứng nên đơn giản, nhẹ nhàng, tránh gây mất tập trung vào nội dung bài giảng.

Nội dung bài giảng cần cô đọng, súc tích; hình ảnh, các mô phỏng cần sát chủ đề (trong một slide không nên có nhiều hình hay nhiều chữ), những nội dung học sinh, sinh viên ghi bài cần có những quy ước (có thể dùng khung hay màu nền) sẽ khắc phục được nhược điểm trong việc ghi bài của các em. Nội dung bài giảng chứa nhiều liên kết, nhất là liên kết đến hệ thống câu hỏi để khắc phục những tình huống sự phạm phát sinh (như nhắc lại kiến thức, dàn bài, hết giờ,...), các liên kết này có thể đặt trong slide chủ. Cần khai thác thế mạnh của công nghệ thông tin trong kiểm tra, đánh giá và kiểm chứng kết quả (củng cố bài cần hướng đến các câu hỏi mang tính vận dụng hay các hình thức trắc nghiệm).

Không lạm dụng công nghệ nếu chúng không tác động tích cực đến quá trình dạy học và sự phát triển của người học. Công nghệ mô phỏng nếu không phản ánh đúng nội dung, giá trị nghệ thuật và thực tế thì không nên sử dụng. Chuẩn kiến thức ở mức độ vận dụng cần kết hợp bảng và sử dụng các phương pháp dạy học khác mới có hiệu quả.

Giáo viên cần được tập huấn các lớp soạn, giảng bài giảng điện tử, thường xuyên truy cập và đăng ký là thành viên của diễn đàn để học hỏi, trao đổi những cách làm hay, rút kinh nghiệm và tiếp thu những công nghệ mới.

- Trang bị thêm phòng đa năng và đầu tư đồng bộ máy chiếu, máy quay, máy chụp, nối mạng,... kèm hướng dẫn sử dụng (vị trí đặt máy chiếu, đèn chiếu, độ sáng cũng cần xem xét); dự phòng kinh phí cho việc sửa

chữa, nâng cấp phần cứng, phần mềm giáo dục; có phụ cấp cho cán bộ phụ trách phòng này để khắc phục sự cố và bảo quản sử dụng lâu dài.

- Người học cần tự giác và chủ động hơn trong học tập, làm quen với việc tương tác với máy tính và các phương tiện dạy học hiện đại trong tìm kiếm tri thức.

4. KẾT LUẬN

Dịch vụ hội thảo truyền hình có thể dễ dàng phục vụ cho công tác quản lý, phục vụ phát triển đào tạo trực tuyến cho các cơ sở giáo dục... ứng dụng hội thảo truyền hình vào giáo dục là một hướng đi cần thiết, phù hợp khi chúng ta động viên mọi người áp dụng công nghệ thông tin vào giảng dạy, khi khoa học công nghệ tiến bộ không ngừng và nhanh chóng. Việc ứng dụng này sẽ đem đến nhiều lợi ích thiết thực cho giáo dục: tiết kiệm chi phí đi lại, thời gian, công sức của

giảng viên, cán bộ lãnh đạo, học viên, của cơ quan đơn vị giáo dục, tạo điều kiện để nhiều người đồng thời cùng tham gia, chia sẻ tài nguyên, làm việc nhóm... góp phần nâng cao hiệu quả của công tác học tập giảng dạy, hội thảo, hội nghị của các cơ sở giáo dục - đào tạo.

Để Hội thảo truyền hình thực sự phát huy được sức mạnh vốn có của nó cần tìm hiểu và ứng dụng một cách khoa học loại hình dạy học này. Điều đó phụ thuộc một phần rất lớn vào khả năng nghiên cứu, nắm bắt và vận dụng công nghệ mới trong dạy học của giáo viên cũng như sự đầu tư thích đáng về trang thiết bị, bảo dưỡng, vận hành và khả năng tin học của giáo viên. Bên cạnh đó cần thay đổi nhận thức, thái độ và hành vi học tập của người học, khiến cho họ chủ động, độc lập và tự giác hơn trong chiếm lĩnh tri thức.

TÀI LIỆU THAM KHẢO

1. Đào Quang Chiểu. *Biện pháp quản lý nhằm nâng cao chất lượng dạy học trực tuyến tại Học viện Công nghệ Bưu chính Viễn thông*. Luận văn thạc sĩ Quản lý giáo dục khóa 7. Trường Đại học Giáo dục - Đại học Quốc gia Hà Nội.
2. Cisco System. Cisco Visual Networking Index: *Forecast and Methodology*, 2011 - 2016. Tech. Rep., May 2012.
3. OpenMeeting website, <http://www.openmeetings.de>.

Ngày nhận bài: 24/02/2016. Ngày biên tập xong: 10/05/2016. Duyệt đăng: 17/05/2016